

РЕЦЕНЗИЯ

**на дисертационния труд на ХРИСТО СТОЯНОВ ХРИСТОВ на тема:
„Развитие на скоростно-силовите качества на млади сумисти“ за
придобиване на образователната и научна степен „Доктор“**

Рецензент: проф. Никола Иванов Хаджиев, ДН

Сумото е сравнително млад спорт в нашата страна. Този факт сам по себе си поставя задачата за изграждане на научните основи за неговото развитие.

Скоростно-силовата подготовка е един от основните компоненти на съвременната спортна подготовка. Този проблем занимава треньори, специалисти и научни работници вече много години.

Като изхождаме от постановката, че този вид подготовка до голяма степен зависи от специфичната характеристика на всяка спортна дисциплина, то става ясна научно-методическата задача, която предстои да бъде решавана за всеки спорт поотделно.

В този смисъл избраната тема на обсъжданата дисертация е напълно актуална и с определено факторно тегло в теорията и практиката на сумото.

Дисертационният труд е структуриран в 4 основни раздела, както следва:

- I. Историческа и теоретико-постановъчна обосновка на изследвания проблем.
- II. Цел, задачи, методика и организация на изследването.
- III. Резултати и анализ.
- IV. Анализ на резултатите от педагогическия експеримент, изводи и препоръки.

От позициите на системно-структурния подход оценявам високо постройката на дисертацията. Това действително дава добра възможност за по-пълно разкриване същността на изследвания проблем.

Още в началото на своята рецензията бих искал да отбележа, че общата ми оценка за дисертационния труд като цяло е определено положителна.

Кои са основанията ми и принципиалните позитивни елементи за упоменатата оценка:

1. В първа глава е представен един научно издържан и комплексно разработен научен анализ на проблемите към които има отношение скоростно-силовата подготовка в сумото. Заедно с историческите характеристики на сумото в Япония и света са разгледани подробно проблемите на сумото в нашата страна, което е необходима база за характеризиране на мястото на сумото заедно с другите единоборства.
2. Пак в първа глава наблюдаваме достатъчно добре представена общата подготовка на сумистите като методика и практика. Много добре е описана теорията на скоростно-силовите качества, което е добра основа за оценка и анализ на последващите проучвания и изследвания по проблема.

3. Правилно дефинирани цел и задачи на изследването. Тук заедно с основните задачи правилно е поставена задачата за кинематичен анализ на някои специфични похвати в сумото. По този начин се разкрива връзката между спортното движение и скоростно-силовите качества.
4. За решаването на поставените задачи е подбран адекватен научен инструментариум. Най-добро впечатление прави нарочно организирания педагогически експеримент за апробиране на предложената методи на скоростно-силова подготовка. Експерименталното доказване предимствата на предложените скоростно силови комплекси от упражнения показват главните научни и научно-методични приноси.
5. Подробно анализираното анкетно проучване показва редица неточности в схващането на треньорите за различните страни на спортната подготовка. Този факт още веднъж показва необходимостта от разработката на темата на дисертацията.
6. Резултатите от анализа на световното първенство през 2012 г. в Хонконг дават реална и обективна картина на най-често използваните движения и тяхното място във времевата структура на състезателната схватка. Това е много добра база за обективизация на изследванията по проблема.
7. Съществен раздел от изследването представляват кинематичните изследвания, проведени по оригинална методика за видеорегистрация и анализ, което приемам за научен принос на дисертацията. Приносен характер имат също така основни елементи на силовото единоборство с цел някоя част от тялото на противника да докосне пода и той да излезе извън състезателната площадка. В тези случаи обективно са регистрирани и максимума на силовите параметри.

8. Съществен раздел от дисертацията, пряко свързан с изучавания проблем е проблема за физическото състояние и ниво на подготовка на изследвания контингент, а така също и проведения педагогически експеримент. Отлично впечатление прави извеждането на коефициентите на асиметрия и ексцес, което носи информация за разпределението в генералната съвкупност на изследваните тестове. Това показва доброто познаване на математико-статистическите методики. Това е необходима база за анализ на научни данни от експерименти. По този начин е изградена корелационната структура на тестовете в двете групи на експеримента.
9. Анализът на резултатите от педагогическия експеримент показва, че предлаганата специализирана методика за подобряване на скоростно-силовите качества на млади сумисти ефективно помага за развитието на физическите качества, което подобрява спортните резултати. Това е и главния научно-методически принос, който заслужава висока оценка.
10. Добра оценка заслужава изградената нормативна система за контрол върху специфичната подготовка на сумисти. Тя е разработена на основата на информативни тестове по теглови категории, което повишава нейната ефективност.

В края на дисертацията са представени 7 извода, които реално произтичат от проведените изследвания. Те красноречиво подчертават научните приноси, които упоменах по-горе в своята рецензия.

Фактологическият материал от проучванията е надлежно обработен с методите на математическата статистика, което утвърждава достоверността на крайните заключения.

Необходимо е да подчертая, че трудът е много добре онагледен с голям брой графики и диаграми, което обективно подобрява неговото възприемане.

По темата на дисертацията са представени и необходимите научни публикации.

Заключение:

Докторантът Христо Христов се представя като специалист с много добра теоретическа подготовка и педагогическа компетенция.

С вещина и умение борави с редица научни методи за изследване. С логика и функционалност анализира научните резултати от изследванията, с което последователно дефинира научни изводи и приноси.

Въз основа на изложеното, предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Христо Стоянов Христов образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ), професионално направление 7.6. Спорт.

24.07.2014 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. Никола Хаджиев, ДН/